

BLOKOVÁ VÝJIMKA PRO MOTOROVÁ VOZIDLA PO 31.5.2010

Základní informace pro servis a prodej náhradních dílů

pro SDA zpracoval JUDr.Ing. Dalibor Vítek

21. červenec 2010

Platnost blokové výjimky 1400/2002 pro sektor motorových vozidel skončila 31.5.2010. Tato bloková výjimka platila jak pro prodej motorových vozidel (osobní, lehká užitková, nákladní, autobusy), tak pro jejich servis a prodej náhradních dílů k nim.

Od 1.6.2010 platí pro Servis a prodej náhradních dílů

- **nová bloková výjimka** (Nařízení Komise (EU) 461/2010 ze dne 27.5.2010, platnost do 31.5.2023) **plus**
- **obecná bloková výjimka** pro vertikální dohody (Nařízení Komise (EU) 330/2010 ze dne 20.4.2010, platnost do 31.5.2022)

Poznámka:

Pro prodej vozidel bude platit pouze všeobecná bloková výjimka (330/2010), ale až od 1.6.2013. Do té doby bude platit (prodlužuje se platnost) stávající blokové výjimky 1400/2002.

To znamená, že co není stanovenou v blokové výjimce pro servis a prodej náhradních dílů, nutno hledat ještě v obecné blokové výjimce pro vertikální dohody (dosud platila pro sektor motorových vozidel bloková výjimka 1400/2010 výlučně). Vodičko lze dále nalézt v **Pokynech**, které Komise vydala jak ke všeobecné blokové výjimce pro vertikální dohody, tak k blokové výjimce pro sektor motorových vozidel.

Bloková výjimka 461/2010 pro servis a pro prodej náhradních dílů obsahuje kromě úvodních a přechodných ustanovení a definic pouze tři (staronová) hmotná ustanovení. Ta stanovují tzv. tvrdá omezení (*hard clauses*), která způsobují vyluku z benefitů blokové výjimky a neplatnost smlouvy jako celku (kromě případných sankcí). Tato ustanovení nejsou nová, platila již v režimu blokové výjimky dosavadní. Zakazují dohody, jejichž cílem je omezit

- a) prodeje náhradních dílů členy selektivního distribučního systému (autorizovaní prodejci/opravní) nezávislým opravnám, které používají tyto náhradní díly pro opravy a údržbu motorového vozidla
- b) prodeje dodavatelů náhradních dílů, náradí a diagnostiky autorizovaným nebo nezávislým prodejům nebo autorizovaným nebo nezávislým opravnám
- c) umístování loga výrobců komponentů pro montáž motorových vozidel na těchto komponentech nebo náhradních dílech (*dual branding*)

Zásadní změna, kterou nové blokové výjimky přinášejí je podíl na trhu rozhodný pro aplikaci výjimky. Ten je stanoven ve výši 30%, bez ohledu na typ distribučního systému a nesmí být překročen ani u jedné strany. Dosud platily limity pouze pro podíl na trhu dodavatele. Pro kvantitativní selektivní systém platila hranice 40% a kvalitativní selektivní systémy spadaly pod výjimku bez ohledu na podíl na trhu.

To znamená, že značky, jejichž podíl na trhu přesahuje hranici 30%, výhod blokových výjimek nepoživají. V takovém případě musí být soulad smluv s pravidly hospodářské soutěže zkoumán individuálně ve smyslu čl. 101/3 Smlouvy o EU a Smlouvy o fungování EU. Obecně se vychází z toho, že trh oprav a údržby motorových vozidel a prodeje náhradních dílů k motorovým vozidlům je značkově orientován (*brand specific*) tedy že podíly dodavatelů na trhu limit 30% překračují. Fakticky tedy pro servis a prodej náhradních dílů blokové výjimky neplatí.

Prakticky ale tato skutečnost velký význam nemá. Prakticky všechny značky provozují servis a prodej náhradních dílů v režimu kvalitativního selektivního distribučního systému (do sítě má přístup každý, kdo splňuje kvalitativní kritéria). Ten je považován obecně za soutěžně konformní. Vzhledem k tomu a s přihlédnutím k posuzovací a rozhodovací praxi a dalším předpisům, do kterých byla některá ustanovení z blokových výjimek přenesena (povinnost poskytovat technické informace) se soutěžní pravidla pro servis a prodej náhradních dílů nijak zásadně neposunují.

Nadále tedy v oboru servisu a prodej náhradních dílů **nebude mj. možné**

- **určovat ceny** (cenu lze pouze doporučit nebo určit jako maximální)
- **rozdělit si trh**
- **uplatňovat nestejně podmínky/kritéria**
- **omezovat aktivní/pasivní prodej/nabízení služeb konečným zákazníkům**
- **odmítat autorizaci** žadatelům, kteří splňují kvalitativní kritéria
- **spojoval autorizaci servisu s povinností prodávat i vozidla**
- **podmiňovat autorizaci plněním kritérií, která nejsou kvalitativní**
Poznámka:
selektivní kritérium je považováno za kvalitativní, jestliže
 - jeho použití vyžaduje povaha výrobku
 - je objektivní, kvalitativní povahy, je uplatňováno jednotně a nediskriminačně
 - je uplatňováno pouze v nezbytném rozsahu
- **omezovat servis/prodej náhradních dílů jiných značek**
- **omezovat lokaci autorizovaného servisu**
- **omezovat používání dílů srovnatelné kvality** (*definice v čl. 20 Pokynů k blokové výjimce pro motorová vozidla*)
- **požadovat používání originálních náhradních dílů** (kromě záručních oprav, svolávacích akcí a servisu zdarma)
Poznámka:
Definice originálních náhradních dílů již není v blokové výjimce. Je obsažena v čl. 26 Směrnice 2007/46/ES o schvalování typů vozidel a přířvesů) a zmíněna v čl. 19 Pokynů k blokové výjimce pro motorová vozidla; zahrnuje náhradní díly
 - vyráběné výrobcem vozidel
 - vyráběné pro výrobce vozidel (včetně ND vyráběných na stejné výrobní lince)
 - vyráběné podle specifikací a výrobních standardů výrobce*Presumce originálního náhradního dílu, když výrobce potvrdí, že byl vyroben podle specifikace a výrobních standardů výrobce vozidel*
- **zneužívat záruky a prodloužené záruky k vyloučení nezávislých opraven z trhu**
- **omezovat dodavatele v prodeji originálních ND** prodejčům a opravnám (autorizovaným i nezávislým)
- **omezovat právo umísťovat na náhradní díly logo/ochrannou známku** výrobce

- **neposkytovat technické informace** nezávislým servisům a operátorům *(není již v blokových výjimkách ale v Nařízení o schvalování typu vozidel z hlediska emisí a z hlediska přístupu k technickým informacím o opravách a servisu vozidel – Euro 5 a 6 (Nařízení Komise 715/2007 a 692/2008))*
- **bránit** autorizovaným servisům **prodávat náhradní díly nezávislým opravnám**, které je používají pro opravy a údržbu vozidel
- **omezovat přístup výrobců náhradních dílů** (opravářského nářadí a diagnostiky) **na trh** (prodej autorizovaným a nezávislým prodejčům a opravnám a konečným uživatelům) a **používání vlastního loga** na náhradních dílech

Oproti tomu **bude možné zakázat** autorizovaným prodejčům **subkontrahování servisu**, tj. bude možné vázat autorizaci k prodeji na povinnost poskytovat servis (ale nikoli naopak)

Blokové výjimky **již nestanovují minimální dobu trvání smluv resp. minimální délku výpovědní doby, povinnost řešit určité spory znalcem resp. rozhodcem a právo převést smlouvu na jiného člena autorizovaní sítě**. Tyto otázky ponechávají na národních právních úpravách, kam svou povahou patří. Předpokládá se i úprava v Kodexech chování asociací výrobců.